A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés általános iskolai koncepciója

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ŠOLSTVO

A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés általános iskolai koncepciója

A Koncepciót az alábbi munkacsoport állította össze:
mag. Marta Novak, a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete,
Mojca Dolinar, a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete,
Nada Nedeljko, a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete,
Gorazd Fišer, a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete,
dr. Mateja Markl, a Szlovén Köztársaság Közlekedésbiztonsági Ügynöksége,
dr. Irena Žmauc Janžekovič, a Szlovén Köztársaság Közlekedésbiztonsági Ügynöksége,
Pia Primec, Környezetvédelmi, Klímaügyi és Energiaügyi Minisztérium,
Gregor Steklačič, Környezetvédelmi, Klímaügyi és Energiaügyi Minisztérium.

A Koncepció szövege a mag. Marta Novak, Mateja Markl, Bojan Oblak, Zvone Milkovič, Mirela Flego, Neli Romanello, Peter Breznik és Robert Štaba szerzők által összeállított, 2016-ban elfogadott dokumentum alapján készült.

Szerkesztette: mag. Marta Novak
Lektorálta: Tine Logar
A borítótervet készítette: Art Design, d. o. o.

Kiadta: a Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete
Az kiadót képviseli: Jasna Rojc

Online kiadás
Ljubljana, 2026

Hozzáférhető (URL): https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Drugi-konceptualni-dokumenti/Koncept-usposabljanja-za-voznjo-kolesa-in-kolesarski-izpit-v-OS-prevod-v-madzarski-jezik.pdf
A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés általános iskolai koncepcióját a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa a 2024. 06. 13-án megtartott 238. ülésén az általános iskola rendes és bővített programjának a szerves részeként határozta meg.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI-ID **283137283**
ISBN 978-961-03-1523-0 (PDF)

TARTALOMJEGYZÉK

1 BEVEZETÉS 4

2 TÖRVÉNYI ALAPOK 5

3 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS ALAPELVEI 6

4 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS CÉLJAI 7

5 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS PROGRAMJA 8

6 A KERÉKPÁROS VIZSGA SIKERES ELVÉGZÉSÉNEK A KRITÉRIUMAI 9

7 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS MÓDOSÍTÁSA A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK SZÁMÁRA 10

8 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS MEGSZERVEZÉSE AZ ISKOLÁBAN 11

9 KIVITELEZŐK 11

10 ANYAGI FELTÉTELEK 12

11 FORRÁSJEGYZÉK 13

1 BEVEZETÉS

A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés általános iskolai koncepciója meghatározza az általános iskolai kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés elveit és céljait, valamint programját.

A koncepciót:

- a hatályos közlekedési jogszabályokkal,
- a közlekedésbiztonságról és a mobilitásról szóló oktatás elveivel,
- a kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés szervezésére vonatkozó változásokkal, valamint
- a gyermekek és a szülők részéről a képzés elvégzésével, a kerékpáros vizsga megszerzésével, valamint a kerékpározással kapcsolatban támasztott igényekkel

összhangban frissítettük.

A koncepció az általános iskolai és az alacsonyabb követelményszintű általános iskolai programokban alkalmazandó.

A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés a rendes és bővített általános iskolai program szerves részét képezi. A koncepció megvalósítása a tanuló számára lehetővé teszi, hogy elsajátítsa az önálló kerékpározáshoz szükséges ismereteket, készségeket és képességeket, valamint megszerezze a kerékpáros igazolványt, emellett pedig kerékpározásra ösztönzi őt.

Az iskola megtervezi a kerékpáros-oktatást és a kerékpáros vizsgára való felkészítést, valamint belefoglalja azt az éves munkatervébe, a kivitelező tanárok pedig beépítik azt az első és a második nevelési-oktatási szakasz egyes tantárgyainak az éves és folyamatos tanmeneteibe.

A tanuló az általános iskola rendes programja keretében részt vesz a kerékpározás elméleti képzésében, valamint az ügyességi gyakorlópályán történő kerékpárvezetésben, majd a szülők, illetve törvényes képviselők beleegyezésével az általános iskola bővített programja keretében teszi le a kerékpáros vizsga elméleti részét, valamint vesz részt a közúti forgalomban zajló gyakorlati oktatásban és kerékpáros vizsgán.

2 TÖRVÉNYI ALAPOK

A Koncepció által felölelt területet szabályozó törvényi alapok a következők:

1. A járművezetőkről szóló törvény – Zakon o voznikih (a Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönye, 92/22. – egységes szerkezetbe foglalt szöveg és 153/22. szám),
2. A sajátos nevelési igényű gyermekekről szóló törvény – Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (a Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönye, 58/11., 40/12. – ZUJF, 90/12., 41/17. – ZOPOPP és 200/20. szám – ZOOMTVI),
3. A fenntartható mobilitás, valamint a gyermekek és fiatalok fenntartható fejlődésre nevelésének a stratégiája a nevelés és oktatás területén 2027-ig – Strategija za trajnostno mobilnost in izobraževanje za trajnostni razvoj otrok in mladostnikov v vzgoji in izobraževanju do leta 2027 (2023, Zavod RS za šolstvo),
4. Az általános iskolai nyilvános okiratok űrlapjairól szóló törvény – Pravilnik o obrazcih javnih listin v osnovni šoli (a Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönye, 44/08., 32/09., 88/13., 32/16. és 40/16. szám),
5. A közúti jelzőtáblákról és közlekedési berendezésekről szóló szabályzat – Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah (a Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönye, 26/24. és 30/24. szám),
6. A közúti közlekedés szabályairól szóló törvény – Zakon o pravilih cestnega prometa (a Szlovén Köztársaság Hivatalos Közlönye, 156/21. – egységes szerkezetbe foglalt szöveg in 161/21. szám – jav.).

A fenti dokumentumok alapján ismertetjük az általános iskolai kerékpáros-oktatás és kerékpáros vizsga elveit és céljait, valamint programját.

3 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS ALAPELVEI

- **A közlekedésbiztonsági és mobilitási oktatáshoz való jog biztosítása.**

  Minden tanulónak joga van részt venni a kerékpáros-oktatáson és a kerékpárvizsgán.

- **Magas színvonalú oktatás biztosítása.**

  A kerékpáros-oktatást és a kerékpáros vizsgát a jogszabályokkal és jelen Koncepcióval összhangban kell megtervezni és megvalósítani.

- **Annak biztosítása, hogy a közlekedésbiztonsági és mobilitási oktatás a tudásra, a készségekre, az attitűdökre és a motivációra, valamint a közúti közlekedésben zajló képzésre irányuljon.**

  A közlekedésbiztonsági és mobilitási oktatás tantermi és gyakorlati képzésből áll, biztonságos és valós környezetben, a kerékpáros valós közúti forgalomban való részvételével.

- **A megvalósítás lehetőségeinek megteremtése és kereteinek kialakítása.**

  A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés elméleti részében az iskola a közlekedésbiztonsági oktatáshoz interdiszciplináris tananyagokat alkalmaz, valamint gondoskodik a mobilitásra nevelésről és a tanárok képzéséről.

- **Az összes érintett bevonása.**

  A kerékpáros-oktatást és a kerékpáros vizsgát egy megfelelően képzett tanár valósítja meg. A megvalósításban szakemberek, valamint a helyi közösség és a civil szervezetek képviselői vesznek részt, akik segítenek abban, hogy kerékpárosként a tanulók biztonságosan kapcsolódjanak be közvetlen környezetük közúti forgalmába.

4 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS CÉLJAI

A kerékpáros-oktatással és a kerékpáros vizsgára való felkészítéssel az alábbi célokat kívánjuk elérni:

- a kerékpárosokra vonatkozó közúti közlekedési szabályok ismerete,
- a kerékpáros közúti forgalomba való megfelelő és biztonságos bekapcsolódása,
- a különböző közlekedési viszonyok megfelelő felmérése,
- a kerékpáros biztonságos, az előírásoknak és szabályoknak, valamint a közlekedési felületek adottságainak megfelelő viselkedése a közúti forgalomban,
- felelősségteljes, kulturált és emberséges kerékpáros közlekedés a közúti forgalomban,
- a szabadidő a kerékpározás által egészséges és hasznos eltöltése.

5 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS PROGRAMJA

A kerékpáros-oktatás az alábbiakra terjed ki:

- elméleti közlekedési ismeretek, amelyeket a tanulók az általános iskola rendes programjában, különböző tantárgyak keretében sajátítanak el az első és a második nevelési-oktatási szakaszban,
- gyakorlati kerékpározás az ügyességi és forgalmi gyakorlópályán, amely a tevékenységi napok keretében valósul meg,
- gyakorlati kerékpározás a közúti forgalomban, amely az általános iskola bővített programja keretében – homogén vagy heterogén csoportokban – valósul meg.

Az elméleti közlekedési ismeretek megszerzése magában foglalja a kerékpárosokra vonatkozó közúti közlekedési szabályok megismerését és megtanulását. Ezt az első és a második nevelési-oktatási szakasz programja keretében megfelelően be kell építeni a különböző tantárgyak oktatásába és a tanulási célokba. A képzésben az osztály minden tanulója részt vesz.

A kerékpáros vizsga az alábbiakra terjed ki:

- elméleti tudás értékelése a Kolesar (Kerékpáros) online tanteremben kitöltött tesztlapok megoldásával az általános iskola rendes programja keretében,
- gyakorlati kerékpározás értékelése az ügyességi és forgalmi gyakorlópályán a tevékenységi napok keretében,
- önálló kerékpáros közlekedés értékelése a közúti forgalomban homogén vagy heterogén csoport keretében megvalósuló tanfolyam formájában a bővített program keretében.

A tanuló akkor teljesíti sikeresen a kerékpáros vizsgát, illetve szerzi meg a kerékpáros igazolványt, ha a meghatározott kritériumok szerint sikeresen teljesíti az elméleti tudásfelmérését, valamint a gyakorlati kerékpározást a gyakorlópályán és a közúti forgalomban.

6 A KERÉKPÁROS VIZSGA SIKERES TELJESÍTÉSÉNEK A KRITÉRIUMAI

Elméleti közlekedési ismeretek

A tanuló akkor teljesíti sikeresen az elméleti vizsgarészt, ha eléri a megszerezhető pontok legalább 75%-át, és az összes két pontot érő feladatot helyesen oldja meg.

Gyakorlati kerékpározás az ügyességi és forgalmi gyakorlópályán

A tanuló akkor lesz sikeres, ha hibátlanul teljesíti az akadályok 50%-át, amelyek között szerepelnie kell a megállásnak, a tárgyátvitelnek és az egyenetlen szlalomnak. Mindeközben összesen nem gyűjthet 10-nél több büntetőpontot.

Gyakorlati kerékpáros közlekedés a közúti forgalomban

A közúti forgalomban történő kerékpáros közlekedés során a tanuló összesen nem gyűjthet 10-nél több büntetőpontot.

A tanuló egy tanévben legfeljebb kétszer tehet kerékpárvizsgát (8 és 14 éves kor között).

7 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS MÓDOSÍTÁSA A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK SZÁMÁRA

Az alkalmazott követelményszintű általános iskolai programban tanuló és további szakmai segítségre szoruló tanulók, valamint az alkalmazott programokban tanulók számára a kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsga kivitelezését fogyatékuknak, akadályozottságuknak, illetve zavaruknak megfelelően kell módosítani.

A mozgáskorlátozott tanulók a kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsga során számukra megfelelően átalakított kerékpárt használhatnak, amellyel képesek leküzdeni a távolságot, és amelyet önállóan tudnak használni.

Ha a szakértői csoport a tanulóval és szülőkkel együtt megállapítja, hogy a tanuló az önálló kerékpározással a közúti forgalomban a hiányosságai, akadályozottságai vagy zavarai miatt veszélyezteti saját vagy más közlekedők biztonságát, a **tanuló önállóan nem közlekedhet kerékpárral a közúti forgalomban, és nem kaphat kerékpáros igazolványt.**

A siket és nagyothalló tanulók részt vehetnek a kerékpáros-oktatásban és a kerékpáros vizsgán. Ha a tanuló a szakértői csoport határozata alapján jogosult szlovén jelnyelvi kommunikációt biztosító tanár jelenlétére, őt a kerékpáros-oktatás és a vizsga során is biztosítani kell számára.

A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés megszervezését és megvalósítását, valamint módosított kivitelezést az **individualizált (személyre szabott) program** határozza meg részletesebben, amelyet a sajátos nevelési igényű tanuló számára az iskola szakértői csoportja készít el.

8 A KERÉKPÁROS-OKTATÁS ÉS A KERÉKPÁROS VIZSGÁRA VALÓ FELKÉSZÍTÉS MEGSZERVEZÉSE AZ ISKOLÁBAN

Az iskola elkészíti a kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsgára való felkészítés tervét, amelyet a Koncepcióval összhangban a szakmai munkaközösség fogad el.

A gyermekek közlekedésbiztonsága szempontjából a közúti forgalomban történő gyakorlati kerékpáros közlekedést kisebb tanulócsoportokban kell megszervezni, és a tanulók biztonságáról a jogszabályokkal (A járművezetőkről szóló törvény, 2022) összhangban kell gondoskodni.

Az általános iskola programjában a kerékpáros vizsgára való felkészülés keretében a közúti forgalomban történő gyakorlati kerékpáros közlekedés megtanulására és ellenőrzésére ötfős tanulócsoportonként legalább évi 5 órát kell biztosítani. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében pedig háromfős tanulócsoportonként legalább évi 5 órát kell tervezni.

9 KIVITELEZŐK

A kerékpáros-oktatást és a kerékpáros vizsgára való felkészítés elméleti részét általános iskolai tanár kivitelezi. A tanulók közúti forgalomban zajló kerékpáros képzését és kerékpáros vizsgáját rendszerint egy erre megfelelően képesített tanár végzi.

10 ANYAGI FELTÉTELEK

A tanulónak a kerékpáros-oktatáshoz és a kerékpáros vizsga teljesítéséhez biztonságos kerékpárra és kerékpáros bukósisakra van szüksége. Az alapvető feltételeket a szülők és az iskola biztosítják.

Az elméleti oktatás és a kerékpáros vizsga elméleti része egy megfelelő számítástechnikai eszközökkel és számítógépes programokkal felszerelt tanteremben zajlik.

A gyakorlati oktatás és a kerékpáros vizsga gyakorlati része forgalomtól elzárt területeken és a közúti forgalomban zajlik. Kivitelezésükhöz biztosítani kell az ügyességi és forgalmi gyakorlópálya kialakításához szükséges eszközöket. A közúti forgalomban zajló kerékpározás során a tanulóknak a jobb láthatóság érdekében fényvisszaverő mellényt kell viselniük. A kerékpáros-oktatás és a kerékpáros vizsga ideje alatt az útkezelő a jogszabályoknak megfelelő közlekedési jelzéseket helyez ki (A közúti jelzőtáblákról és közlekedési berendezésekről szóló szabályzat, 2024).

11 FORRÁSJEGYZÉK

Key principles for traffic safety and mobility education. (2020). European Transport Safety Council. https://www.trafficsafetyeducation.eu/wp-content/uploads/LEARN-Key-Principles.pdf

Kolesarski izpit in tekmovanja. (2015). Slovensko izobraževalno omrežje. https://resitve.sio.si/kolesar/

Kolesarski izpiti. (b. d.). Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. https://www.avp-rs.si/preventiva/prometna-vzgoja/programi/kolesarski-izpiti/

Pravilnik o obrazcih javnih listin v osnovni šoli. (2008). *Uradni list RS*, št. 44/08, 32/09, 88/13, 32/16 in 40/16. https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV9024

Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah. (2024). *Uradni list RS*, št. 26/24 in 30/24. https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV15108

Strategija za trajnostno mobilnost in izobraževanje za trajnostni razvoj otrok in mladostnikov v vzgoji in izobraževanju do leta 2027. (2023). Zavod RS za šolstvo. https://www.zrss.si/wp-content/uploads/2023/11/Strategija-za-trajnostno-mobilnost_lektorirano.pdf

Zakon o pravilih cestnega prometa (ZPrCP). *Uradni list RS*, št. 156/21 – uradno prečiščeno besedilo in 161/21 – popr. https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5793

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (ZUOPP-1). (2011). *Uradni list RS*, št. 58/11, 40/12 – ZUJF, 90/12, 41/17 – ZOPOPP in 200/20 – ZOOMTVI. https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO5896

Zakon o voznikih (ZVoz-1). (2022). *Uradni list RS*, št. 92/22 – uradno prečiščeno besedilo in 153/22. https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO7164